

W moich badaniach chcę porównać wybrane brytyjskie i polskie krytycznoliterackie prace okresu powojennego – a dokładnie okresu *bezpośrednio* po drugiej wojnie światowej. Analizuję więc polską krytykę literacką okresu 1944-1949 (co ważne, *przed* wprowadzeniem oficjalnej doktryny socrealizmu) i brytyjską krytykę literacką okresu 1945-1951 (okres dwóch socjalistycznych rządów Clementa Attlee).

W ramach tego zasadniczo metakrytycznego i porównawczego badania, chcę się skupić przede wszystkim na jednym konkretnym obszarze tematycznym, czy też jednym zestawie zagadnień – tj. na problemie kolektywnego podmiotu produkcji literackiej w socjalizmie. Kto – jaka grupa ludzi – jest właściwym podmiotem (aktorem, agentem...) zdolnym do lub *zasługującym na* tworzenie nowej literatury? Innymi słowy, w czyim interesie – w państwie socjalistycznym – pisane są dzieła literackie i w czym interesie *powinny być* pisane? Czyje doświadczenia, aspiracje i światopogląd powinny w pierwszej kolejności znaleźć literacki wyraz – i komu należałoby powierzyć zadanie wyznaczania ogólnych celów dla literatury narodowej jako takiej? Jaka wygląda modelowa bądź idealna relacja między pisarzem i ludem?

Wychodząc z założenia, że udane badanie metakrytyczne – badanie z zakresu historii krytyki literackiej – powinno unikać prostych etycznych i politycznych ocen, skupiać będę się nie na moralnej ewaluacji zachowań różnych krytyków, ale na rekonstrukcji wewnętrznej, własnej logiki ich argumentacji oraz przekonań.

Mój projekt będzie miał znaczną wartość dla badań z zakresu historii literatury – konkretnie historii krytyki literackiej – okresu powojennego. Można, zdaje się, powiedzieć, że polska recepcja nowoczesnej brytyjskiej krytyki literackiej praktycznie dziś nie istnieje. Chociaż polscy akademicy tradycyjnie utrzymują niemalże zainteresowanie pisarstwem z Wysp, ten temat stanowi ważną białą plamę w naszym rozumieniu brytyjskiej kultury i literatury.

Co więcej, porównanie tak zarysowanych brytyjskich i polskich kontekstów pozwoli rzucić nowe światło na historię dwudziestowiecznej krytyki literackiej w Polsce.